

INNOVATIVE FORMS OF WORK AS AN EFFECTIVE MEANS OF DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL PERSONNEL

Victoria Bondar, Candidate of Pedagogic Sciences,

*Lecturer Department of Preschool Education,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine*

Анотація: Сьогодення ставить нові вимоги до освітнього процесу в цілому й до кожного педагога окремо. Педагоги мають бути творчими особистостями, новаторами ідей, постійно підвищувати свою професійну майстерність та самовдосконалюватися.

Тому на сучасному етапі найбільш актуальним завданням методичної служби є розвиток творчого потенціалу педагогів. Реалізувати це завдання можна за умови якісно нових підходів до роботи з педагогічними кадрами. Час примушує нас шукати нові шляхи і форми роботи, які б допомогли педагогам піднятися на більш високий професійний рівень, спонукали б їх діяти, творити, шукати, пізнавати, відкривати нові форми роботи. Мета статті: обґрунтувати особливості та види застосування інноваційних форм роботи з педагогами.

У статті описується найбільш цікаві форми роботи, які дозволять покращити та підвищити рівень розвитку педагогів.

Ключові слова: інновація, інноваційні форми роботи, майстер-клас, творча майстерня, педагоги

Abstract: Today places new demands on the educational process as a whole and on each teacher individually. Teachers must be creative individuals, innovators of ideas, constantly improve their professional skills and self-improvement.

Therefore, at the present stage the most urgent task of the methodological service is the development of creative potential of teachers. This task can be realized under the condition of qualitatively new approaches to work with pedagogical staff. Time forces us to look for new ways and forms of work that would help teachers to rise to a higher professional level, would encourage them to act, create, seek, learn, discover new forms of work. The purpose of the article: to substantiate the features and types of application of innovative forms of work with teachers.

The article describes the most common forms of work that will improve and enhance the level of development of teachers.

Keywords: innovation, innovative forms of work, master class, creative workshop, teachers

ВСТУП

За своїм змістом, формами і методами роботи освіта не є незмінним, закостенілим феноменом, адже вона весь час реагує на нові цивілізаційні виклики, суспільні реалії, враховує тенденції, перспективи розвитку людства, національного буття народу. Однак оновлення освітньої практики часто відставало від темпів цивілізаційного розвитку і соціальних вимог до неї. Тривалий час, особливо на ранніх етапах розвитку людства, ця проблема, звісно, була не настільки гострою, як в індустріальну і інформаційну епохи.

Відомо, що освітніми інноваціями є новостворені (застосовані) або вдосконалені освітні, навчальні, виховні, психолого-педагогічні та управлінські технології, методи, моделі, продукція, освітні, а також технічні рішення у галузі освіти, що істотно підвищують якість, результативність та ефективність освітньої діяльності.

ОСНОВНИЙ ВИКЛАД МАТЕРІАЛУ

Сучасна методика викладання зазнала багатьох змін, зокрема дедалі стають більш популярними нетрадиційні форми і методи роботи з педагогічними працівниками.

З усього різноманіття можна виокремити такі найпоширеніші формати подачі інформації для роботи з педагогами як: майстер-клас, методичний діалог, міст, ринг, тиждень, аукціон, фестиваль, нарада, методичні «посиденьки», «мозкова атака», науково-практична конференція, педагогічний консилиум, педагогічний турнір, фестиваль авторських занять, школа молодого педагога, творча група, тренінг, школа педагогічної майстерності, індивідуальні форми роботи з педагогічними кадрами, школа передового педагогічного досвіду, панорамне заняття, реферат, творчий звіт. (Журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу», с. 35).

«Інноваційна освітня діяльність здійснюється на всеукраїнському рівні окремої адміністративно-територіальної одиниці, а також на рівні закладів освіти. Рівень інноваційної освітньої діяльності визначається її змістом та масштабністю змін, що будуть внесені у систему освіти внаслідок удосконалення педагогічної діяльності, використання запропонованої освітньої інновації.» - зазначається у положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності.

Поняття «інновація» вперше було вжито понад століття тому в культурології та лінгвістиці для позначення процесу трансфера (лат. *transfere* - переносу, переміщую) - проникнення елементів однієї культури в іншу і набуття при цьому нових, не властивих раніше якосте. У педагогіці поняття «інновація» вживають у таких значеннях: форма організації інноваційної діяльності; сукупність нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно-орієнтованої освіти; зміни в освітній практиці; комплексний процес

створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень; результат інноваційного процесу.

З цим пов'язані і значні розбіжності у тлумаченні поняття «інновація» (нововведення) у науковій літературі.

Інновація - нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях - стверджує Дичківська І.М. (Дичківська, 2005, с. 207)

Різні джерела пропонують трактування терміну «інновація» по різному. Це залежить від сфери, в якій застосовують інноваційні форми діяльності.

Так, наприклад, на думку Химинець В.В. *інновація* (*Innovation* - нововведення) - ідея або новітній продукт в галузі техніки, технології, організації праці, управління, а також у інших сферах наукової та соціальної діяльності, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду, є кінцевим результатом інноваційної діяльності (Хименець, 2014, с. 45).

Тлумачний словник пропонує трактування терміну «інновація», як нововведення, новітня зміна чи винахід.

діяльність спрямована на створення принципово нових, вдосконалених або більш відповідних умовам технологій, виробів тощо (Академічний тлумачний словник).

В сучасній педагогіці, наприклад, терміни "інновація", "інноваційний" означають певне нововведення, що стосується того чи іншого аспекту освітнього процесу. Ми схилиємося до того, що кінцевим результатом творчого пошуку можуть бути нові технології, оригінальні виховні ідеї, форми та методи виховання, нестандартні підходи.

Відомо, що інновація освіти - це цілеспрямований процес часткових змін, що ведуть до модифікацій мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог.

Тобто, *інноваційні освітні процеси* - зумовлені суспільною потребою комплексні процеси створення, впровадження, поширення новацій і зміни освітнього середовища, в якому здійснюється їх життєвий цикл (Дичківська, 2005).

Професіоналізація педагога і входження його в інноваційний режим роботи неможливі без творчого самовизначення, в якому провідну роль відіграє його налаштованість на самовдосконалення, самоосвіту, саморозвиток, обмін досвідом без чого неможливе забезпечення нової якості освіти (Дичківська, 2005, с. 207).

Загальновідомо, що серед сучасних та ефективних форм і видів методичної роботи можна виділити: круглі столи для обміну досвідом та дискусій на актуальні теми викладання, навчання конкретним методам та методикам, майстер-класи та творчі майстерні, які спрямовані на підвищення освітньої, наукової та професійної підготовки педагогів, набуття нових

навичок та вмінь у навчанні та вихованні майбутніх педагогів на практиці, постійно збагачуючи їх досвід у процесі формування власної системи діяльності (наприклад, майстер-класи з виробництва та застосування навчальних матеріалів), публікація методичних анонсів, творчих груп, допомога кожному зрозуміти природу нових методичних ідей, їх роль в особистому досвіді, робота над експериментальним підтвердженням розроблених проєктів, моделей; підготовка статей, рольові ігри, методичні збори, фестивалі, естафети, ярмарки, ринги, панорами методичної майстерності, інформаційно-тренувальні заняття, консультації, конкурси, мозкові штурми, огляди, конкурси, конструювання, тощо.

Це не основні організаційні форми методичної роботи і тому віднесені до нетрадиційних чи інноваційних форм роботи педагогів освітніх закладів. Вони покликані максимізувати практичну діяльність, саме вони розширюють можливості методичної роботи, роблячи її динамічною, мотивованою та творчою. Можна сказати, що вони є інноваційними, у процесі їх використання реалізуються методи та прийоми взаємодії. У практику формування методики можуть бути запроваджені інноваційні форми підготовки вчителів, такі як: фаховий семінарський тренінг або його елементи; обговорення навчальних ситуацій; брейнстормінг (мозковий штурм); різноманітні рольові та імітаційні ігри; творчі презентації; майстер-класи; сесії обміну досвідом; формати групової роботи для викладачів при розробці наукових та структурованих проєктів тощо.

Важливою і цікавою формою роботи з педагогами є *майстер-клас* він може проводитись у рамках семінарів, конкурсів професійної майстерності і має виконувати декілька важливих завдань, зокрема: підвищення професійної компетентності педагогів; поширення й передачу інноваційного педагогічного досвіду у практичну діяльність молодих педагогів; моделювання продуктивної технології інноваційного освітнього процесу.

Така форма роботи носить, звісно, нетрадиційний характер. Вона спрямовані на активізацію практичної діяльності педагогів і робить методичну роботу закладу освіти динамічною, активною та творчою.

Для успішного проведення майстер-класу педагогу потрібно правильно і чітко скласти план та конкретно підготуватися по ньому.

Для того, щоб сформулювати сутність та різновиди проведення творчих майстерень для вчителів та вихователів необхідно детальніше розглянути основу започаткування творчих майстерень, як окремого різновиду роботи з педагогами.

Отже на нашу думку, майстер-клас є унікальною за своїм типом формою нарощування професіоналізму вчителя в тій чи іншій конкретній сфері «педагогічного відтворення». Але як і будь-яка інша форма роботи з професійним досвідом педагога, вона вимагає невпинного удосконалення.

Творча майстерня, як організація роботи з розвитку творчого потенціалу: workshop у освітньому закладі, або «творимо дива разом» варта уваги, на нашу думку.

Олена Ночвінова (науковий співробітник київського інституту модернізації змісту освіти) у своїй статті розкриває зміст творчих майстерень (Журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу», 2018, с. 38).

Творча майстерня - форма співпраці педагогів, дітей та членів їхніх родин. Вона забезпечує активну участь батьків в освітньому процесі закладів освіти. Участь у роботі такої майстерні дає змогу розвивати спостережливість творчі та дизайнерські здібності, виховувати художній смак, сприяє особистісному розвитку та самореалізації всіх учасників освітнього процесу.

Роботу творчої майстерні організувати так, аби учасники не лише оволоділи певними навичками, а й мали змогу розкрити здібності, отримати задоволення від роботи та спілкування.

Наприклад, творча майстерня у ЗДО дає змогу:

ознайомлювати дітей і батьків з різними образотворчими техніками;

формувати вміння і навички роботи з різними матеріалами як у педагогів та і їх вихованців;

- удосконалювати творчі та дизайнерські здібності всіх учасників освітнього процесу;

- розвивати у дітей дрібну моторику рук, виховувати самостійність;

- залучати батьків до оформлення приміщень ЗДО;

- організувати якісну співпрацю ЗДО та батьків;

- навчати дітей узгоджувати свої дії з іншими, домовлятися.

У творчих майстернях учасники обмінюються досвідом, навчаються різних видів мистецтва, створюють колекції виробів. Діти охоче співпрацюють з рідними, демонструють свої вміння, фантазують. Батьки ознайомлюються з образотворчими техніками, педагогічними методами та прийомами освітньої роботи з дітьми.

Педагог спонукає їх поглянути на звичні предмети під іншим кутом зору, активно спілкуватися з дитиною, включатись у творчу взаємодію з нею. Дуже важливо, що така взаємодія переводить дитячо-батьківські стосунки на вищий рівень взаєморозуміння і підтримки (Журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу», 2019, с. 46).

Засідання творчої майстерні організовується не частіше ніж раз на місяць. Під час засідань важливо створити позитивну емоційну атмосферу, аби діти і батьки або колеи відчували себе вільно та комфортно. Лише за таких умов з'являється бажання творити. Спільна діяльність з батьками стимулює дитину самореалізуватися, розкрити творчий потенціал.

Творча майстерня дає змогу залучити родини вихованців в освітній процес, сприяє встановленню партнерських взаємин між педагогами та

батьками, а головне - зближує батьків з їхніми дітьми, дає їм змогу відкрити нові грані взаємодії з ними.

Отже, інноваційні форми роботи допомагають педагогам покращити свою професійну діяльність, опанувати нові форми співпраці з колегами та учасниками освітнього процесу, поділившись досвідом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баденко І.В. Використання інтерактивних форм роботи з педагогами дошкільного закладу. Таврійський вісник освіти. 2014. № 4. с. 53
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. Київ: Академ-видав, 2015. с. 304
3. Положення «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 30 лист. 2012р. Відомості Верховної Ради України №1352. 7 Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00#Text>
4. Химинець В.В. Інновації в сучасній школі. Ужгород: Інформаційно видавничий центр ЗППО, 2014. с. 168
5. Журнал Вихователь-методист дошкільного закладу № 1 січень 2018 р. (стор. 46) 74 стр. Режим доступу: <https://emetodyst.mcfrr.ua/617138>
6. Журнал Вихователь-методист дошкільного закладу №2 лютий 2019 р. (стор. 38) 74 стр. Режим доступу: <https://emetodyst.mcfrr.ua/706650>
7. Академічний тлумачний словник. Режим доступу: <http://sum.in.ua/f/innovacija>